

भारतीय ज्ञान परंपरा विद्या शाखांची जननी

डॉ. श्रद्धा कुंभोजकर यांचे प्रतिपादन | अल्कुटी महाविद्यालयात राष्ट्रीय परिषद

■ अल्कुटी : प्रतिनिधि

भारतीय ज्ञान परंपरा ही सर्वच विद्याशाखांची जननी आहे. कला, वाणिज्य, विज्ञान वैद्यकशास्त्र, अभियांत्रिकी, योग आदी सर्व ज्ञान शाखा या भारतीय ज्ञान परंपरेने व्यापोल्या असल्याचे प्रतिपादन सावित्रीबाबू फुले पुणे विद्यापीठाच्या इतिहास अभ्यास मंडळाच्या अध्यक्षा डॉ. श्रद्धा कुंभोजकर यांनी केले.

अल्कुटी महाविद्यालयात भारतीय ज्ञान व्यवस्थेबाबत बहुविद्याशाखांची दृष्टीकोन या विषयावर एक दिवसीय राष्ट्रीय परिषदेचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यावेळी डॉ. कुंभोजकर यांनी मार्गदर्शन केले. सिनेट सदस्य डॉ. प्रदीप दिघे केले.

यावेळी बोलताना कुंभोजकर म्हणून्याया, राष्ट्रीय शैक्षणिक धोण २०२० नुसार भारतीय ज्ञान परंपरेला विशेष प्राधान्यक्रम देण्यात आला आहे. म्हणून प्रत्येकाने या विषयाचे अवलोकन करून येणे गरजेचे आहे. अगदीच दैनंदिन व्यवहारातही आपण भारतीय ज्ञान परंपरेलीत काही परंपरांचा अवलंब करत असतो.

१९ शोधनिंबंध

या परिषदेची देशभरातील तब्बल १९१ संशोधकांनी शोधनिंबंध पाठिले होते. ही शोध निर्बंध प्रकाशित करण्यात आलेल्या अंतरराष्ट्रीय जननेत्री दोन झाँक्युमध्ये मात्र्यांतराच्या हस्ते प्रकाशन करण्यात आले. सदर जनने प्रमाणपत्र उपस्थित संशोधकांना वितरित करण्यात आले.

परिषदेच्या दुसऱ्या सत्रात डॉ. महेश खड्डे यांनी विद्यापीठ अनुदान आयोग व केंद्र सरकारने भारतीय ज्ञान प्रणाली बाबत जे धोरण जाहीर केले आहे त्याबाबत माहीती प्राचीन. प्राचीन दृष्टीकोन द्वारा कवरे यांनी भारतीय ज्ञान परंपरेची साहित्य क्षेत्रातील भुमिका विषय केली. तीनीय सत्रात डॉ. भाऊसाहेब रणजीत पांडियांयांनी भारतीय ज्ञान प्रणाली अंतरातील अथशास्त्र, वाणिज्य व व्यापार यांची असणारी भुमिका स्पष्टपणे अंदरोरेखित केली. डॉ. शांताराम चौधरी यांनी भारतीय ज्ञान परंपरेच्या वाटचालीचा आढावा घेतला. चूर्णी सत्रात डॉ. आनंद कुलकर्णी यांनी भारतीय ज्ञान प्रणाली आयोजन दैनंदिनपणे जगतो असे सांगितले.

भारतीय ज्ञान परंपरा प्रवाही

लोणचे बनविषयाची प्रक्रिया व त्याचे ज्ञान हे पिढ्यानपिढ्या वारसा पध्दतीने आलेले आहे. परंतु त्याचा उगम कोरे ज्ञाला ? त्याचे श्रेय कोणाला द्यावे ? हे आज आपण निश्चिनपणे सांग शकत नाही. असे असले तरी लोणचे बनविषयाची प्रक्रिया व त्या संदर्भातील असरारे ज्ञान हा सुख घटक आपल्याला नाकारात येत नाही. असे दैनंदिन जीवनातील प्रसंग हे भारतीय ज्ञान परंपरेशी अडलेले असतात. म्हणूनच भारतीय ज्ञान परंपरा ही प्रवाही आहे.

डॉ. श्रद्धा कुंभोजकर
इतिहास अभ्यास मंडळाच्या अध्यक्षा

अंधारवाटमुळे कल्पनाशकी आणि सर्जनशीलता वाढते

आयुक्त प्रवीण पुरी यांचे प्रतिपादन | अंधारवाट काव्य संग्रहाचे प्रकाशन

■ पारनेर : प्रतिनिधि

अंधारवाट हा काव्यसंग्रह आवर्जना वाचला पाहिजे. अशा कविता वाचल्याने कल्पनाशकी आणि सर्जनशीलता वाढते. भावाना व्यक्त करण्याची क्षमता वाढते असे प्रतिपादन राज्याचे दिव्यांग आयुक्त प्रवीण पुरी यांनी केले.

■ कवी रंगनाथ जगजे यांच्या अंधारवाट या कविता संग्रहाचे विव्यांग आयुक्त प्रवीण पुरी यांच्या हस्ते प्रकाशन करण्यात आले.

प्रेरणा देणारा कविता संग्रह

कवितामुळे सभोतालचे सौंदर्य पाहात येते आणि आपल्याला सौंदर्यवृष्टी प्राप्त होते. दिव्यांग बांधवांना खरंतर सर्वांनाच प्रेरणा देणारा अंधारवाट हा कवितासंग्रह आहे.

प्रवीण पुरी, दिव्यांग आयुक्त

कवी गजरे गीतकाराच्या भूमिकेत

कवी रंगनाथ जगजे हे पारनेर तालुक्यातील वडनेर बुदुक येथील असून आजवर त्यांना अंद्रेशील असते हे नक्की परंतु अंधारवाट हे पुस्तक वाचल्यानंतर प्रकाशाकडे जाण्याची वाट सापडल्याशिवाय राहणार नाही. त्यासाठी कविता वाचल्याच पाहिजेत. अंधार वाटेवरून चालताना ज्यांना प्रकाशाचा तिमिर सुधादा दिसत नाही त्यांनी आवर्जना हा कविता संग्रह वाचला पाहिजे. अंधारवाट हा कविता संग्रह म्हणजे प्रकाशाकडे जाण्याचा महामार्ग असल्याचे पुरी म्हणाले.

मंगळवारी पारवेत छावा विप्रपट

नगरसेवक अशोक चेडे यांची माहिती

■ पारनेर :

छत्रपती संभाजी जीवानावर आधारित छावा चित्रपट मंगळवार दि. ४ मार्च रोजी पारस्पर्य शहरातील भैववात्र यांची विशेषज्ञानीगील तुलुनांवारी मैदानावर सांवंदरी साडेतात वाचवात्रात येणार असल्याची माहिती नगरसेवक अशोक चेडे यांनी दिली. संभाजी महाराजांचा

कावरे व अंडे, मंगेश औंटी यांनी पुढाकार घेतला आहे. हा चित्रपट पारस्पर्यासाठी जास्तीत जास्त पारवेत यांची विशेषज्ञानी आवाहन नगरसेवक अशोक चेडे व त्यांच्या सहकाऱ्यांनी केले आहे.

बाबुर्डीत छावा चित्रपटास उत्स्फूर्त प्रतिसाद

मोरया मेडिकल ग्रुपचा पुढाकार

■ सुपा : प्रतिनिधि

सर्वं चर्चा असलेला छावा चित्रपट गवावमध्येच पाहण्याची संघी ग्रामपंचायत सदस्य प्रवीण दिवेट यांच्या मार्गदर्शनाची विशेषज्ञानीगील तुलुनांवारी मैदानावर सांवंदरी साडेतात वाचवात्रात येणार असल्याची माहिती नगरसेवक अशोक चेडे यांनी दिली.

गेणार आहे. विकी कींशल्य यांने छत्रपती शिवाजी महाराजांची भूमिका साकारली असून राष्ट्रिका मैदान यांनी महाराजांची येशुबाबूची भूमिका साकारली आहे. हा चित्रपट ग्रामसंचाराचे संधी उपलब्ध करून दिव्याविद्यालयात सामाजिक वृत्तीकोनच समाजाच्या विकासाचा पाया असल्याचे सांगितले. विज्ञानाचा उपयोग मानव कल्याणासाठी व्यावा तसेच विद्यार्थ्यांनी वैज्ञानिक वृत्तीकोन ठेऊन नवीन संशोधनान पुढे यावेत असा संदेश त्यांनी दिला.

छत्रपती संभाजी महाराजांच्या जीवानावर आधारित छावा हा चित्रपट प्रवर्तित झाल्यापासून वेशभर त्यांना आहे. गवावकडील पुरुष, महिलांना हा चित्रपट पाहावा याचा या भाववेतून प्रवीण विटेय यांनी रविवरीची

श्री मुलिकादेवी महाविद्यालयात राष्ट्रीय विज्ञान दिन; वैज्ञानिक रांगोळी स्पर्धेचेही आयोजन

■ नियोज : प्रतिनिधि

नियोज येथील श्री मुलिकादेवी महाविद्यालयात राष्ट्रीय विज्ञान दिन उत्साहात साजारा करण्यात आला. विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात आलेल्या प्रगतीबाबत विद्यार्थ्यांमध्ये ज्ञागती निर्माण करणे, वैज्ञानिक वृत्तीकोन वाढीस लागावा या उद्देशने या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.

■ विज्ञान दिनानिमित नियोज महाविद्यालयात विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सदेव आहे यांनी विज्ञान दिनाच्या महत्वावर प्रकाश टाकत विज्ञानाच्या मदतीने समाजातील अंद्रश्रद्धाव व अवैज्ञानिक विचारांना दुर करण्यात आवाहन केले. शेतकरी एक उत्तम संशोधक आहे. शेतकरील प्रयोगशीलतेमुळे शेतकर्यांन्यांनी केले आहे.

उत्पन्नाचे स्त्रोत वाढल्याचे ते म्हणाले.

प्रा. नितिमा घुले यांनी प्रासादाविकडे, डॉ. प्रवीण जाधव यांनी सुवर्णसंचलन तर प्रा. नम्रता थोरात यांनी आभार मानले. यावेळी मनोहर एडे, आनंद पाटेकर, डॉ. मनिष गाडीलकर, डॉ. पोपट पठारे, संगीता माडणे, स्वाती मोरे, दुर्गा रायकर, अशोक कवडे,

रांगोळी स्पर्धा

विज्ञान दिनानिमित वैज्ञानिक रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेत विद्यार्थ्यांनी विज्ञानाशी संबंधित विविध संकल्पना रांगोळीची माध्यमातून सादर करत विज्ञान विषयक संदेश दिले. स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थ्यांना प्रमुख पाहुण्याच्या हस्ते प्रमाणपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले.

सचिव निघुट, अक्षय अडसुळ, अपेक्षा लाम्खडे, अमृता दैंडकर, वृषाळी जगदाळे, निकिता सुरोश, रुपाली गोरडे, पुनम गंधार्के, स्वाती पवार, हर्षदा पंडीत,